

การวิเคราะห์อภิมานปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล

A Meta-Analysis on Antecedent Variables of Nurses' Quality of Working Life

ศิริัญญา คงอยู่^{1*} อารีวรรณ อ่วมตานี²

Sirinya Kongyoo^{1*} Areewan Oumtane²

นิสิตปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล¹

Student of Master Degree of Nursing Science (Nursing Administration),¹

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย²

Faculty of Nursing Science (Nursing Administration) Chulalongkorn University²

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย 10330^{1,2}

Faculty of Nursing Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand 10330^{1,2}

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล 2) ศึกษาปัจจัยและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐาน 3) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรปัจจัยและคุณลักษณะของงานวิจัย และ 4) อธิบายความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลด้วยคุณลักษณะงานวิจัย ประชากรเป็นปริญาานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จนถึงปี พ.ศ. 2557 จำนวน 44 เรื่องที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยผ่านการตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการของ Glass, et al¹ ได้ค่าดัชนีมาตรฐานจำนวน 213 ค่า และวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานโดยใช้ t - test, One - way ANOVA และ Hierarchical stepwise regression analysis

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทั่วไป ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย 2) ปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการ ($\bar{r} = .57$) ด้านองค์การ ($\bar{r} = .55$) ด้านงาน ($\bar{r} = .38$) ด้านคุณลักษณะภายในบุคคล ($\bar{r} = .36$) และด้านภูมิหลังของบุคคล ($\bar{r} = .07$) ตามลำดับ 3) ตัวแปรปีที่พิมพ์เผยแพร่ คุณภาพงานวิจัย ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ส่งผลให้เกิดความแตกต่างและความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานของกลุ่มปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ปัจจัยที่มีผลต่อความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ปัจจัยเชิงเหตุด้านการบริหารจัดการ บรรยากาศองค์การ ลักษณะงาน การมีส่วนร่วมในงานความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ วัฒนธรรมองค์การ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพของบุคลากร ความพึงพอใจในงานปัจจัยจิตใจ ค่านิยมในงานความสามารถเชิงวิชาชีพ ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย การสนับสนุนขององค์การ การเพิ่มคุณค่าในงาน ความเครียดในงาน ความเหนื่อยหน่ายในงาน และขนาดกลุ่มตัวอย่าง สามารถร่วมกันทำนายค่าดัชนีมาตรฐานปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลได้ร้อยละ 64.6

คำสำคัญ : การวิเคราะห์อภิมาน ปัจจัยเชิงเหตุ คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล

Corresponding Author : *E-mail: maemay_2@hotmail.com

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The research was funded by the faculty of Nursing Chulalongkorn University

Abstract

The purposes of this meta-analysis study were to 1) describe research characteristics of antecedent variables of nurses' quality of working life 2) identify the factor that influence antecedent variables of nurses' quality of working life 3) compare mean of correlation coefficients across antecedent variables and research characteristics; and 4) analyze predictors of correlation coefficients by research characteristics variables. The 44 Thai researches studied during 1987 - 2014 were recruited. Study moderators including general, substantive, methodological characteristics and research quality were collected. There were 213 correlation coefficients analyzed by using meta-analysis method of Glass, et al.¹ Statistics used in this study were t-test, ANOVA and Hierarchical stepwise regression analysis.

The major finding were as follows :

1) The research characteristics consisted of 3 components including general, substantive and methodological characteristics.

2) The antecedent variables were 5 factors including management factor ($\bar{r} = .57$), organizational factor ($\bar{r} = .55$), working factor ($\bar{r} = .38$), personal trait factor ($\bar{r} = .36$) and personal background factor ($\bar{r} = .07$) respectively.

3) Publication year, research quality, reliabilities of research instrument and sample size were statistically and significantly affected on the mean of correlation coefficients of antecedent variables of nurses' quality of working life, at .05 level.

4) The predictors of correlation coefficients of antecedent variables were management, organizational climate, job description, participation, organizational commitment, organizational culture, attitude toward nursing profession, relationship, job satisfaction, motivation, work values, professional competency, leadership of head nurses, organizational support, job enrichment, job stress, burn out and sample size predicted research. They were accounted for 64.6% of variance.

Keywords: A Meta-analysis, Antecedent variables, Quality of working life

บทนำ

คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of working life) เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อบุคคลวัยทำงานในการตอบสนองต่อการทำงาน ในปัจจุบัน พบว่ามีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน เช่น ด้านภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นจากการลดขนาดขององค์กร การลดกำลังคน² และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพยาบาลที่มุ่งเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล

จากการทบทวนปริญญาานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 มีการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

(ปี พ.ศ. 2557) เมื่อพิจารณาผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานมีความแตกต่างกัน บางงานวิจัยระบุว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง เช่น การศึกษาของนิยดา ผุยเจริญ³ บางงานวิจัย ระบุว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับดี เช่น การศึกษาของ ชนิษฐา ไตรปักษ์⁴ ส่วนผลการวิจัยที่ระบุว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูง เช่น พนิชา บุตรปัญญา⁵ 2) ผลการวิจัยที่ระบุปัจจัยเชิงเหตุที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ มีหลากหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลเพิ่มขึ้นหรือลดลง เช่น ความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงาน กล่าวคือ

เมื่อพยาบาลมีความผูกพันต่อองค์การสูงจะทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การ เต็มใจที่จะเสียสละ และพยายามทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อบรรลุเป้าหมายและเกิดผลประโยชน์ต่อองค์การ ความผูกพันต่อองค์การส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ต้องปฏิบัติงานในองค์การตลอดไป จะส่งผลให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กระตุ้นให้พยาบาลปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ลดอัตราการลาออกโอนย้ายสนับสนุนให้เกิดความผูกพันต่อองค์การ มีความชื่นชอบและพอใจในงานที่ทำ ทำให้พยาบาลมีความสุข มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี⁴ ส่วนลักษณะงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานเช่นกัน กล่าวคือ เมื่อมีการใช้ทักษะหลากหลาย ลักษณะงานที่ผู้ปฏิบัติรับรู้ได้ว่าเป็นลักษณะงานที่ดี มีคุณค่าและมีความหมายจะทำให้ผู้ที่ทำงานเกิดความต้องการทุ่มเทการทำงาน หรือพยายามทำให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือบางงานวิจัยศึกษาอันตรายจากสิ่งแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน กล่าวคือ เมื่อพยาบาลต้องทำงานในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เมื่อพยาบาลมีสุขภาพไม่ดีคุณภาพชีวิตการทำงานก็ต่ำลงด้วย⁵ เป็นต้น

จากการรวบรวมปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลมีจำนวนหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยจัดหมวดหมู่ของตัวแปรหรือพิจารณาปัจจัยเชิงเหตุเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านที่ 1 คือ ด้านภูมิหลัง เป็นปัจจัยที่เกิดจากลักษณะทางกายภาพของตัวบุคคล ประกอบด้วย อายุ ภูมิฐานะ สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงาน รายได้ ตำแหน่งหน้าที่ การได้รับการอบรมทางวิชาการ ระดับการศึกษา สถานที่ปฏิบัติงาน และจำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงาน ด้านที่ 2 คือ ด้านคุณลักษณะภายในบุคคล เป็นปัจจัยที่เกิดจากความรู้ความสามารถ จากการรับรู้ของตัวบุคคลหรือเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ค่านิยม เจตคติต่อวิชาชีพ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และความสามารถในการสื่อสาร ส่วนด้านที่ 3 ได้แก่ ปัจจัยด้านงาน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องรูปแบบการปฏิบัติงานของพยาบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบด้วย คุณลักษณะของงาน การมีส่วนร่วมในงานสัมพันธ์ภาพของบุคลากร ความเครียดในงาน ความพึงพอใจในงาน ความเหนื่อยหน่ายในงาน การเพิ่มคุณค่าในงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านที่ 4 คือ ปัจจัยด้านองค์การ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้าง สถานการณ์ ความเชื่อและวัฒนธรรมขององค์การ ประกอบด้วย บรรยากาศองค์การ ความยึดมั่น

ผูกพันต่อองค์การ วัฒนธรรมองค์การ โครงสร้างขององค์การ การสนับสนุนจากองค์การ และด้านที่ 5 คือ ด้านการจัดการ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การแสดงบทบาทของผู้บังคับบัญชาที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของหัวหน้าหรือผู้ป่วย ปัจจัยจูงใจ และการบริหารจัดการ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลมาสังเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาน เนื่องจากมีงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุมีจำนวนมาก เพื่อหาข้อสรุปถึงปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลว่าแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลมากน้อยเพียงใด ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ นำงานวิจัยที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้คุ้มค่า และเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาองค์การและคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

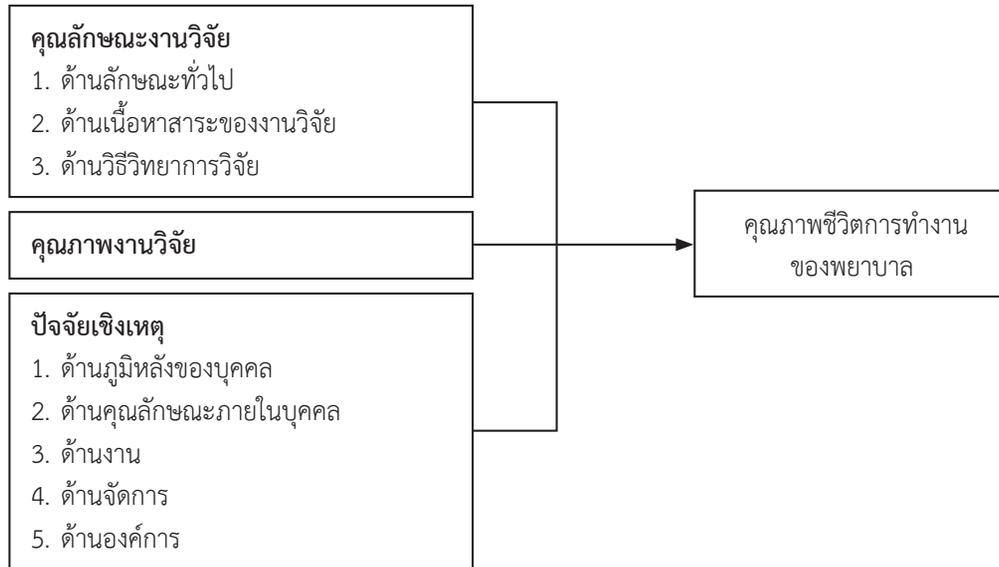
1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล และวิเคราะห์ค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล จำแนกตามตัวแปรปัจจัยและตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย
4. เพื่ออธิบายความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลด้วยคุณลักษณะงานวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลโดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลตามแนวคิดของ Walton⁶, Huse and Cummings⁷, Bennett and Tibbitts⁸, Hood and Koberg⁹, Rao¹⁰, Kerce and Kewley¹¹, Knox and Irving¹², Brooks and Anderson¹³, ประภัสสร

ฉันทศรัทธาการ¹⁴ และสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (HCBI)¹⁵ เป็นตัวแปรตาม การวิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัยใช้วิธีการของ Glass et al.

เป็นการรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ พยาบาล ตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้นเป็นตัวแปรตาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยแต่ละเรื่องจะถูกปรับให้เป็นค่าดัชนีมาตรฐานซึ่งเป็นค่ามาตรฐานเดียวกันที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม นอกจากนี้งานวิจัยแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องลักษณะของงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ และด้านวิธีวิทยาการวิจัย ทำให้ความแตกต่างดังกล่าวอาจมีผลต่อค่าดัชนีมาตรฐาน ดังนั้นจึงควรศึกษาด้านคุณลักษณะงานวิจัยต่อความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐาน โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิหลังของบุคคล ปัจจัยด้านคุณลักษณะภายในบุคคล ปัจจัยด้านงาน ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านการจัดการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่ศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล และเป็นงานวิจัยที่มีค่าสถิติเพียงพอที่จะสามารถนำมาคำนวณหาค่าดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หรือค่าสถิติที่สามารถนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย และเป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษากายในประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2530 ถึง พ.ศ. 2557

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ปริญญาโทในระดับบัณฑิตศึกษา ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลในประเทศไทย และมีหลักฐานปรากฏตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 จนถึงปี พ.ศ. 2557 รวม 27 ปี จำนวน 44 เรื่อง โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลตามแนวคิดของ Walton⁶, Huse and Cummings⁷, Bennett and Tibbitts⁸, Hood and Koberg⁹, Rao¹⁰, Kerce and Kewley¹¹, Knox and Irving¹², Brooks and Anderson¹³, ประภัสสร ฉันทศรัทธาการ¹⁴ และสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (HCBI)¹⁵ เป็นตัวแปรตาม

2. เป็นวิทยานิพนธ์ในระดับมหาบัณฑิตที่มีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ และบทคัดย่องานวิจัยของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

3. เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ที่ศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของ

พยาบาลในระดับต่าง ๆ มีการรายงานค่าสถิติที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการศึกษา คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือค่าสถิติที่สามารถแปลงเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ ได้แก่ ค่าสถิติ t , F , X^2 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

จากเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่า มีปริณญาณิพนธ์จำนวน 44 เรื่อง ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสังเคราะห์งานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบบันทึกงานวิจัย ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบคัดเลือกงานวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกงานวิจัยเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยปรับปรุงมาจากแบบคัดเลือกรายงานวิจัยของ ศิริพร คล้ายทิม¹⁶ ประกอบด้วยเกณฑ์การคัดเลือก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ประเภทของงานวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ค่าสถิติที่รายงานในการศึกษา และสรุปผลการคัดเลือก

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ผู้วิจัยปรับปรุงแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ¹⁷ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพงานวิจัยแต่ละเล่มที่นำมาศึกษา ประกอบด้วยการประเมินคุณภาพงานวิจัยครอบคลุมในด้านวิธีวิทยาการวิจัยทั้งหมด 10 ข้อ ได้แก่ ปัญหาการวิจัย/วัตถุประสงค์ การตั้งสมมติฐาน การนิยามศัพท์เฉพาะ การออกแบบงานวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล การสรุปและข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และสูงสุดเท่ากับ 4 รวมคะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยค่าคะแนนแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก ระดับ 3 หมายถึง ดี ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง ไม่ดี ระดับ 0 หมายถึง ไม่ดีอย่างยิ่ง

การแปลผลคะแนนคุณภาพงานวิจัย เมื่อให้คะแนนคุณภาพงานวิจัยครบทุกข้อแล้ว นำคะแนนที่ได้จากการประเมินทุกข้อมาหาผลรวม ได้เป็นคะแนนคุณภาพงานวิจัยของแต่ละเล่ม

หลังจากนั้นแบ่งระดับคะแนนคุณภาพงานวิจัยทั้ง 44 เล่มออกเป็น 3 ระดับโดยนำคะแนนคุณภาพงานวิจัยทั้งหมดมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนโดยรวม หลังจากนั้นแบ่งกลุ่มคะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับต่ำ หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้น้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยลบด้วยหนึ่งช่วงของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($< \bar{X} - 1SD$)

ระดับปานกลาง หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้อยู่ระหว่างคะแนนเฉลี่ย \pm หนึ่งช่วงของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} \pm 1SD$)

ระดับสูง หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้มากกว่าคะแนนเฉลี่ยบวกด้วยหนึ่งช่วงของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($> \bar{X} + 1SD$)

ตอนที่ 3 แบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัย

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้บันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยผลการวิจัยและนำไปใช้ในการวิเคราะห์ห่อถักม้านโดยปรับปรุงมาจากแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัยของศิริพร คล้ายทิม แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะงานวิจัยประกอบด้วย 20 ข้อ ได้แก่ ชื่อผู้วิจัย ชื่องานวิจัย ประเภทของงานวิจัย หน่วยงานที่ผลิต แหล่งที่ได้มาของงานวิจัย แหล่งทุนวิจัย ปีที่พิมพ์เผยแพร่ จำนวนผู้วิจัย ลักษณะของงานวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา ขนาดกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่ได้มาของกลุ่มตัวอย่าง สังกัดของกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของงานวิจัยประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ กรอบแนวคิดในการวิจัย ทฤษฎีที่ใช้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล และทฤษฎีที่ใช้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุ

ส่วนที่ 3 ตารางบันทึกผลการวิเคราะห์ ข้อมูลงานวิจัย เป็นตารางสำหรับบันทึกค่าขนาดสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หรือค่าสถิติที่สามารถนำมาแปลงเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 ตาราง ประกอบด้วย ตารางค่าสถิติ t , r , F และ X^2

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน โดยถือเกณฑ์ตามการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80

การตรวจสอบความสอดคล้องในการบันทึก (Inter-rater reliability) ผู้วิจัยทดลองใช้แบบบันทึกข้อมูลจากรายงานการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยนำงานวิจัยที่คัดเลือกมาเป็นตัวอย่างจำนวน 10 เรื่อง มาบันทึกและประเมินความสอดคล้องในการบันทึก ส่วนในด้านการประเมินคุณภาพงานวิจัย ได้นำมาหาค่าความสอดคล้องในการประเมินและแปลผลการประเมินตามวิธีการของ Cooper และ Hedges¹⁸ ดังนี้

$$IR = \frac{\text{จำนวนข้อที่ประเมินสอดคล้อง}}{\text{จำนวนข้อของการประเมินทั้งหมด}}$$

การแปลผลการประเมิน โดยดูจากค่า IR ดังนี้

IR < .40 แสดงว่าการประเมินคุณภาพงานวิจัยไม่สอดคล้องกัน

IR .40 - .59 แสดงว่าการประเมินคุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกันเล็กน้อย

IR .60 - .74 แสดงว่าการประเมินคุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกันดี

IR ≥ .74 แสดงว่าการประเมินคุณภาพงานวิจัยสอดคล้องกันดีมาก

ในการหาค่าความสอดคล้องของคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยแปลผลการประเมินที่สอดคล้องจากการให้คะแนนของผู้วิจัยที่ตรงกันกับอาจารย์ที่ปรึกษา ±1 ช่องคะแนน¹⁹ ได้ผลการหาค่าความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยทั้ง 10 เรื่องเท่ากับ 0.79 ซึ่งอยู่ในระดับสอดคล้องกันดีมาก

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากได้รับการรับรองการพิจารณาโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนกลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรม ใบบรับรองโครงการวิจัยเลขที่ COA No.057/2558 ผ่านการอนุมัติวันที่ 23 มีนาคม 2558

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านลักษณะทั่วไป พบว่า แหล่งผลิตงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดมี 15 เรื่อง สาขาที่ผลิตจำนวนมากที่สุด คือ

สาขาบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 14 เรื่อง ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2551 - 2555 มีการพิมพ์เผยแพร่จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.8

1.2 ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ จำนวนมากที่สุดจำนวน 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 90.9 เป็นกลุ่มตัวอย่างจากต่างจังหวัดมากที่สุด จำนวน 29 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 65.9 และปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมากที่สุด จำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 61.4 ส่วนแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลมากที่สุด คือ แนวคิดของ Walton จำนวน 28 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 63.7 และปัจจัยเชิงเหตุด้านภูมิหลังของบุคคลมีจำนวนงานวิจัยมากที่สุดคือ จำนวน 29 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.85

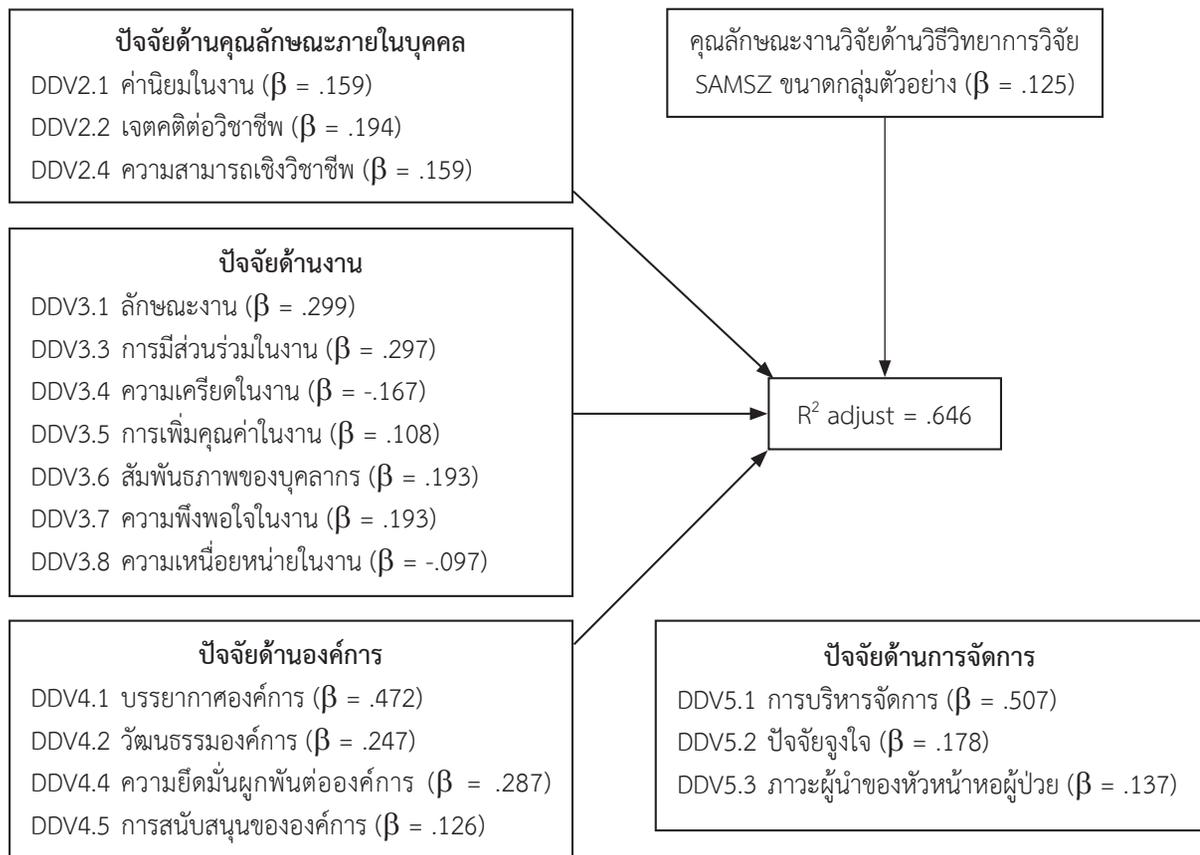
1.3 ด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่า งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลจำนวน 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 54.5 เป็นงานวิจัยสหสัมพันธ์และพยากรณ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยส่วนใหญ่ได้จากการสุ่มแบบอย่างง่าย จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.4 และมีงานวิจัยจำนวน 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีการตั้งสมมติฐานแบบสอง และส่วนใหญ่มีการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ล่วงหน้าจำนวน 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 79.5 ส่วนใหญ่ไม่ระบุวิธีหาค่าความตรงจำนวน 91 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 42.7 มีงานวิจัยเกือบทั้งหมด จำนวน 201 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 94.4 ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยแต่ละงานวิจัยมีการระบุค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยแต่ละตัวแปร จำนวน 197 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 92.5 ส่วนอีก 10 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 4.7 ที่ระบุค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยโดยรวมทุกตัวแปร และมีเพียง 6 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 2.8 ที่ไม่ระบุค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย เครื่องมือวิจัยส่วนใหญ่มีค่าความเที่ยงมากกว่า .9 คิดเป็นร้อยละ 55.5 และมีค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย มากกว่า .90 คิดเป็นร้อยละ 69.0 งานวิจัย ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 - 6 สัปดาห์ จำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45.5 ส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จำนวน 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 54.5 ตัวแปรต่อเนื่องจากงานวิจัยทั้ง 44 เรื่อง พบว่า มีจำนวนตัวแปรต้นหรือปัจจัยเชิงเหตุตั้งแต่ 1 - 8 ตัวเฉลี่ย 2.75 ตัว ทุกเล่มมีตัวแปรตามเพียง 1 ตัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 130 - 404 คน จำนวนเครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัยมีตั้งแต่ 2 - 5 ชุด ส่วนค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในช่วง .79 - .96 และค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุมีค่าอยู่ในช่วง .56 - 1.0 และจากการประเมินคุณภาพงานวิจัยพบว่า คะแนนคุณภาพงานวิจัยมีค่าอยู่ระหว่าง 26 - 37 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพงานวิจัยเท่ากับ 31.98 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.67 งานวิจัยส่วนใหญ่มีคะแนนคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง (30 - 33 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 45.5

2. ปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการ ($\bar{r} = .57$) ด้านองค์การ ($\bar{r} = .55$) ด้านงาน ($\bar{r} = .38$) ด้านคุณลักษณะภายในบุคคล ($\bar{r} = .36$) และด้านภูมิหลังของบุคคล ($\bar{r} = .07$) ตามลำดับ

3. ตัวแปรปีที่พิมพ์เผยแพร่ คุณภาพงานวิจัย ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุ และขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ส่งผลให้เกิดความแตกต่างและความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานของกลุ่มปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัจจัยที่มีผลต่อความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ได้แก่ ปัจจัยเชิงเหตุด้านการบริหารจัดการ บรรยากาศองค์การ ลักษณะงาน การมีส่วนร่วมในงาน ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ วัฒนธรรมองค์การ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพของบุคลากร ความพึงพอใจในงาน ปัจจัยจูงใจ ค่านิยมในงาน ความสามารถเชิงวิชาชีพ ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย การสนับสนุนขององค์การ การเพิ่มคุณค่าในงาน ความเครียดในงาน ความเหนื่อยหน่ายในงาน และขนาดกลุ่มตัวอย่าง สามารถร่วมกันทำนายค่าดัชนีมาตรฐานปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลได้ร้อยละ 64.6

โมเดลปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานของทุกปัจจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล โดยปัจจัยด้านการจัดการ มีค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานสูงสุด ($\bar{r} = .57$) จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานด้านภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีค่าสูงที่สุด เนื่องจากมีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลจะสามารถตัดสินใจ สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรยึดมั่นและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ ก่อให้เกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติและองค์กรมีประสิทธิภาพ²⁰

การวิเคราะห์ตัวแปรปรับที่สามารถทำนายค่าดัชนีมาตรฐานของปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลได้ พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายค่าดัชนีมาตรฐานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 18 ตัวแปร ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ทางบวกมี 16 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยเชิงเหตุด้านการบริหารจัดการ บรรยากาศขององค์กร ลักษณะงาน การมีส่วนร่วมในงาน ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร วัฒนธรรมองค์กร เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สัมพันธภาพของบุคลากร ความพึงพอใจในงาน ปัจจัยเชิงเหตุ ค่านิยมในงาน ความสามารถเชิงวิชาชีพ ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย การสนับสนุนขององค์กร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และการเพิ่มคุณค่าในงาน²¹ อธิบายตัวแปรเหล่านี้ได้ว่า หากผู้บริหารมีการบริหารจัดการองค์กรที่ดี และมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม สร้างค่านิยมในงานที่ดี จะทำให้มีบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ส่งเสริมความสามารถเชิงวิชาชีพให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร³ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และความพึงพอใจในงานตามมาอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่ดี สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากร มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กร สามารถให้พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการได้สามารถแสดงความคิดเห็นในการบริหารหน่วยงานและร่วมกำหนดนโยบายในการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของพยาบาลวิชาชีพ เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากร⁵ ทำให้บรรยากาศขององค์กรดีขึ้น รวมทั้งองค์กรจะต้องสนับสนุน

การพัฒนาตนเองของพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ มีการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องทั้งจากการศึกษาอย่างเป็นทางการและการค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเฉพาะทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาความสามารถเชิงวิชาชีพ ทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจงานตามมา ส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลดีขึ้น

ส่วนตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านขนาดกลุ่มตัวอย่าง สามารถอธิบายได้ว่า งานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่างานวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กกว่า

ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ทางลบมี 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้านความเครียดในงานและความเหนื่อยหน่ายในงาน อธิบายได้ว่า หากบุคลากรเกิดความเครียดและความเหนื่อยล้าจากการทำงาน ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพต่าง ๆ ตามมา ส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลต่ำลง ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งมีการจัดสรรอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมกับภาระงานเพื่อช่วยลดความเหนื่อยล้าจากการทำงานที่อาจส่งผลให้เกิดการลาออกจากวิชาชีพตามมาได้

จะเห็นได้ว่าในภาพรวมตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่สามารถทำนายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล มีบางตัวแปรที่วิเคราะห์แล้วว่ามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีมาตรฐานในระหว่างกลุ่มการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ผ่านมา แต่ไม่สามารถทำนายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มี 3 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่พิมพ์เผยแพร่ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยที่ใช้วัดตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุ และคะแนนคุณภาพงานวิจัย อธิบายได้ว่า แต่ละตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุด้วยตนเองสูงกว่า ทำให้เมื่อนำตัวแปรเหล่านั้นมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณจึงไม่สามารถพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ด้านวิธีวิทยาการวิจัย และด้านลักษณะทั่วไปสามารถรวมกันอธิบายค่าดัชนีมาตรฐานได้เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.6) แต่ยังมีส่วนที่ยังไม่สามารถอธิบายได้ ซึ่งต้องมีการศึกษาถึงคุณลักษณะงานวิจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจสามารถนำมาอธิบายความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานได้เพิ่มมากขึ้น หรืออาจเนื่องจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณจะทำให้ทราบแต่อิทธิพลทางตรงเท่านั้น ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมจะไม่สามารถทราบได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลจึงควรให้ความสนใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน of พยาบาลโดยมีการคำนวนอัตรากำลังที่เหมาะสมกับภาระงาน เพื่อคำนึงถึงคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน
2. จากผลการวิจัยพบว่า ในโมเดลที่ 3 มีตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุที่สามารถทำนายค่าดัชนีมาตรฐานของคุณภาพชีวิตการทำงาน of พยาบาลหลายด้าน ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรคำนึงและหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้พยาบาลมีคุณภาพชีวิตการทำงาน of ที่ดีขึ้น
3. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า งานวิจัยบางเล่มระบุค่าสถิติที่สำคัญไม่ครบถ้วน เช่น วิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยต่อการนำไปใช้ประโยชน์หรือศึกษาต่อเช่น การวิเคราะห์ทอิกมาน ดังนั้นในการรายงานผลการวิจัยผู้วิจัยควรเสนอรายละเอียดที่สำคัญที่ได้จากการวิจัยให้ครบถ้วนเช่น ค่าสถิติที่เป็นผลจากการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิจัยควรมีการระบุถึงการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ นั้น ๆ รวมทั้งวิธีการตรวจสอบและผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุด้านการบริหารจัดการมากขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ of ผู้บริหารการพยาบาล
2. ควรนำโมเดลที่ได้ไปวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ (Path analysis) เพื่อยืนยันข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ หรือนำไปวิเคราะห์ด้วย Structural Equation Modeling (SEM) เพื่อเป็นการยืนยันหรือทดสอบทฤษฎี (Theory testing) ที่มีหลักฐานทางทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุน
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพราะผู้บริหารทางการพยาบาล เช่น หัวหน้าหอผู้ป่วย หัวหน้าพยาบาลซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงาน of หน่วยงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน of พยาบาลระดับปฏิบัติการ
4. ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อค่าขนาดสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีหลายปัจจัยที่เป็นตัวแปรในด้านวิธีวิทยาการวิจัย เช่น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยควรให้ความสำคัญกับกระบวนการทำวิจัยที่ถูกต้องและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งเครื่องมือวิจัย ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย หากเครื่องมือวิจัยมีคุณสมบัติทางจิตวิทยา (Psychometric properties) ที่ดีจะทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและนำไปใช้เกิดประโยชน์ต่อพยาบาลวิชาชีพและองค์กรการพยาบาลต่อไป

References

1. Glass, GV, McGaw B, and Smith, ML. *Meta-analysis in social research*. Beverly Hills : Sage; 1987.
2. Boonrod, W. and et al. Quality of working life and retention of registered nurses in the Royal Thai Armed Forces Association. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, June 2011; 12 (Special Volume) : 75-83. (in Thai).
3. Phuycharoen, N. *Relationships between personal factors, organizational commitment, and quality of work life of professional nurses, hospitals under the jurisdiction of the Ministry of University Affairs*. Master thesis of Nursing Science (Nursing Administration), Faculty of Nursing, Chulalongkorn University; 2002. (in Thai).
4. Traipak, K. *Relationships between personal factors, organizational commitment, employee involvement, and quality of work life of staff nurses in hospitals under the jurisdiction of the Department of Medical Services, Bangkok Metropolitan Administration*. Master thesis of Nursing Science (Nursing Administration), Faculty of Nursing, Chulalongkorn University; 2005. (in Thai).
5. Bootpunya, P. *Relationships between occupational environment hazards head nures - staff nurse relationship, and quality of work life of staff nurses, government university hospitals*. Master thesis of Nursing Science (Nursing Administration), Faculty of Nursing, Chulalongkorn University; 2008. (in Thai).

6. Walton, R. E. Improving the quality of working life. *Havard Business Review*. 1974; 14(16) : 12-14.
7. Huse, E.F. and Cumming, T.G. *Organizational delvelopment and change*. 3rded. MA : West Publishing. 1985.
8. Bennett, A. C., and Tibbiits, S. J. *Maximizing quality performance in health care facilities*. MD : Aspen. 1989.
9. Hood, J. N. & Koberg, C. S. Accounting firm cultures and creativity among accountants. *Accounting Horizons*, September 1991; 1-8.
10. Rao, V. Raghavendra. *Better Quality of Work Life Through Productivity*. International Productivity Congress. Hing kong : Nordical International Ltd. 1992.
11. Kerce, E. W. and Kewley, S. B. *Quality of life survey : New directions method and benefits*. In *Improving organizational survey : New direction method and applications*. pp. 188 - 207. Newbury Park : Sage. 1993.
12. Knox, S., and Irving, J. A. An interactive quality of work life model applied to organizational transition. *Journal of Nursing Administration*. 1997; 27(1) : 39-47.
13. Brooks, B. A. and Anderson, M. A. Defining quality of nursing work life. *Nursing Economic*. 2005; 23(6) : 319-329.
14. Chantasudtakan, P. *A Factor Analysis of Quality of Working Life for Staff Nurses in Regional Hospital and Medical Centers*. Faculty of Nursing, Chulalongkorn University; 2001. (in Thai).
15. HCBI. *The standard system for managing quality of working life*. Good Business. 2009. (in Thai).
16. Khlaiythim, S. *A Meta - Analysis of Consequence Variables of Transformational Leadership of Nurse*. Master thesis of Nursing Science (Nursing Administration), Faculty of Nursing, Chulalongkorn University; 2005. (in Thai).
17. Viluschai, N. and et.al. *The report examines the research on quality education Thailand : meta - analysis*. Bangkok : Chulalongkorn University; 2009. (in Thai).
18. Cooper, H., and Hedges, L. V. *The handbook of research synthesis*. New York : Russel Sage; 1994.
19. Viluschai, N. and Wongvanid, S. *Synthesis of educational research with meta - analysis and content analysis*. Bangkok : Printing and binding Charoenpho; 1998. (in Thai).
20. Junadung, T. *A Study of Effective Leadership Components of Head Nurses, Government University Hospitals*. Master thesis of Nursing Science (Nursing Administration), Faculty of Nursing, Chulalongkorn University; 2004. (In Thai).
21. Kaewtawee A, Oumtanee A. Relationships Between Work-Life Balance, Safety Climate and Organizational Commitment of Professional Nurses, Private Hospitals, Southern Region. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 2014; 15(3) : 313-320. (in Thai).